

Prilikom 12. Skupštine EULEX sudija, održane u Mitrovici dana 23. septembra 2010 god

Skupština u sastavu od sledećih sudija:

Maria Giuliana Civinini, Predsednica Skupštine EULEX sudija, Gerrit-Marc Sprenger, Antoinette Lepeltier-Durel, Arkadiusz Sedek, Caroline Charpentier, Charles Smith, Christine Lindemann-Proetel, Dragomir Yordanov, Esmā Erterzi, Ferdinando Buatier de Mongeot, Francesco Florit, Gianfranco Gallo, Gunnar Oyhaugen, Hajnalka Karpati, Harri Katara, Johanna Schokkenbroek, Jonathan Welford-Carroll, Karen Asphaug-Warg, Klaus Huner, Klaus Jung, Ingo Risch, Lars Dahlstedt, Nikolay Entchev, Richard Winkelhofer, Rositza Buzova, Torsten Koschinka, Vitor Pardal.

Usvaja ODLUKU

Sa 24 glasa za i 3 uzdržana, da odobri trenutno Uputstvo o nadgledanju, praćenju i savetovanju (skr orig. MMA) za EULEX sudije

Maria Giuliana Civinini
Predsednica Skupštine EULEX sudija

UPUTSTVO O NADGLEDANJU, PRAĆENJU I SAVETOVANJU (*skr orig. MMA*) ZA EULEX SUDIJE

**Odobreno od strane Skupštine EU sudija dana 23. septembra 2010 god u Mitrovici,
Kosovo**

INDEX

UVOD	3
1. NADGLEDANJE	3
2. PRAĆENJE	3
3. AKTIVNOSTI NADGLEDANJA I PRAĆENJA	4
a. MM tokom vršenja izvršnih funkcija	4
b. Pojedinačni sastanci među sudijama	4
c. Kolektivni sastanci među sudijama	5
d. Sastanci sa ostalim osobljem suda	5
e. Pregled sudskih fajlova	5
f. Prisustvovanje sudskim sednicama	6
g. Pomaganje u istraživanju	6
h. Pomoć u kompilaciju sudske prakse	6
i. Pomoć u obuci	6
j. Regionalne profesionalne obuke	6
k. Sastanak sa Advokatskom komorom Kosova	6
4. SAVETOVANJE	7
5. SISITEM IZVEŠTAVANJA O MMA	7
6. TRENUTNA FAZA MMA	7

UVOD

23. oktobra 2008 godine, Skupština EULEX sudija je odobrila prvo Uputstvo o nadgledanju, praćenju i savetovanju (*skr. orig MMA*) za EULEX sudije. Uputstvo je sadržalo definicije aktivnosti MMA i predložene smernice o tome kako vršiti MMA u praksi.

Prvih šest meseci aktivnosti misije su bile fokusirane na ocenu, narednih 6 meseci na dizajn projekta, zaključen sa akcionim katalogima za sudije. Akcioni katalog postavlja ključne ciljeve MMA. Prema tome, Skupština sudija je izmenila uputstvo dana 23. septembra 2010 god.

1. NADGLEĐANJE

Nadgledanje znači profesionalno posmatranje i ocenjivanje sudskog sistema radi identifikacije nedostataka u administraciji pravosuđa i primeni vladavine prava i protivurečnosti evropskim standardima i najboljih praksi.

Nadgledanje se ne odnosi na vršenje pojedinačne kontrole ili bilo kakvog drugog oblika nadzora nad radom domaćih sudova.

U slučaju kada EULEX sudija primeti nedolično ponašanje od strane jednog od domaćih kolega u toku nadgledanja, to ponašanje će biti prijavljeno nadzorniku EULEX-a i relevantnim domaćim disciplinskim i tužilačkim organima.

Nadgledanje ima za cilj razvoj pravedne i objektivne ocene efikasnosti sudstva na Kosovu u primeni odgovarajućih principa pravosuđa i standarda Međunarodnih ljudskih prava. Dalje, na proces nadgledanja se ne treba gledati kao na mogućnost za dalji postupak žalbe stranaka koje su nezadovoljne rezultatom predmeta.

U izvršavanju ovog cilja EULEX sudije će tražiti da razmenjuju iskustva sa drugim nacionalnim i međunarodnim kolegama koji su radili na polju nadgledanja suda kao što su SSK, OEBS, USAID, UN i Ombudsperson.

2. PRAĆENJE

Ako su za vreme aktivnosti nadgledanja otkrivene neke periodične praznine ili povrede međunarodnih i evropskih standarda ili su otkriveni nedostaci u administraciji pravosuđa i primeni vladavine prava, EULEX sudije će u skladu sa time nastaviti sa aktivnostima praćenja

Praćenje je neformalna podrška, zasnovana na međusobnom poverenju i profesionalnom poštovanju kroz razmenu iskustava, informacija, mišljenja i najboljih praksi. Praćenje uključuje treniranje, pokazivanje kako raditi na nekim zadacima, razmenjivanje 'znanja kako', ohrabrivanje.

Tehnike praćenja mogu biti: treniranje, (razmena iskustava u vezi izvršavanja nekih specifičnih zadataka), savetovanje (pomaganje domaćim sudijama u istraživanju posledica potencijalnih odluka) i stvaranje mreže (upućivanje domaćih sudija drugim domaćim ili međunarodnim kolegama sa značajnijim iskustvom u sličnim predmetima ili pitanjima); ponuda iskustava, informacija, mišljenja, dobavljanja relevantnih pravnih izvora ili naučnih eseja ili međunarodne jurisprudencije; predlaganje organizovanja uz podršku nadležnih aktera (kao što su OEBS, USAID itd) kratki i fokusirani programi za obuku.

Aktivnosti praćenja treba da budu zasnovani na odnosu jednakosti, 'među kolegama'. EULEX sudije će raditi uporedo sa svojim lokalnim kolegama i integrisani su u lokalni sudski sistem.

3. AKTIVNOSTI NADGLEDANJA I PRAĆENJA

Sledeće aktivnosti nadgledanja i praćenja su samo predlozi:

a. nadgledanja i praćenja u toku vršenja izvršnih funkcija

Izvođenje izvršnih funkcija nosi dobar potencijal za vršenje nadgledanja i praćenja. U toku saradnje sa domaćim sudijama i sudskim osobljem, osoblje JSE može da nadgleda i prati a da to ne izgleda nametljivo ili nadzornički, već više na jedan interaktivan način.

b. pojedinačni sastanci među sudijama

To može biti moguća timska strategija da se određene domaće kolege dodele određenim međunarodnim mentorima, kako bi se omogućio lični pristup pojedinačnim radnim problemima i naknadne pojedinačne, nadzorne i mentorske aktivnosti kao adekvatna i ravnopravna osnova.

Sastanci ne bi trebalo da budu održavani kao strukturirani i formalni intervjui već kao neformalni razgovori i rasprave među kolegama. Upotreba pristupa kontrolnih lista može biti korisna da se vode kratke beleške o broju ili statistici ili imenima koja se mogu lako zaboraviti.

Što se tiče nadgledanja, za vreme sastanaka sledeće informacije o proju pitanja se mogu prikupiti:

- Sistem raspodele predmeta (CMIS);
- Sistem smanjenja radnog ostatka;
- Podela posla;
- Program za zaštitu svedoka;
- Pristup sudu;
- Odsustvo korupcije ili diskriminacije;

- Incidenti zastrašivanja;
- Incidenti spoljašnjih uplitanja;
- Predpretni pritvor ili alternativne mere;
- Poštovanje razumnog vremena za donošenje odluka;
- Izvršenje/sprovođenje sudskih odluka, zatvorske kazne, i novčane kazne;
- Recidivizam, odnosno kako sudija/veće može da sazna da je osumnjičeni/optuženi bio ranije kažnjavao kaznom zatvora ili bilo kojom drugom kaznom;
- Istrage protiv istog osumnjičenog/optuženog koje su u toku u različitim okruzima
- Imovinsko građanski predmeti
- Radni zaostatak takozvanih ‘suspendovanih predmeta’

Što se tiče praćenja, sam sastanak je već aktivnost praćenja, time što EULEX sudije nude svoja profesionalna mišljenja, daju predloge i podstiču najbolje prakse

Pristup zasnovan na predmetima može da se preporuči traženjem od kosovskog sudije da gleda u spise predmeta za koji on ili ona smatra da su osetljivi ili složeni. To bi omogućilo EULEX sudijama da donesu raspravu na praktičniji nivo, uz mogućnost učešća EULEX sudija u rešavanju problema vezanih za specifične predmete.

Tokom sastanaka, EULEX sudije treba uvek da imaju na umu rizik za diskvalifikaciju posebno u prepretnoj fazi. Tim fajlovima treba rukovati sa izuzetnom pažnjom izbegavajući formalne intervencije u predmetu i održavajući nivo mentorstva na vrlo neformalnom nivou, uz manje moguću vidljivost.

c. kolektivni sastanci među sudijama

Specifični problemi odgovarajućeg suda ili tematska pitanja mogu se razmatrati u širem zboru

Moglo bi biti korisno da se pridruži sedmičnim sastancima domaćih sudija.

d. sastanci sa sudskim osobljem

Osoblje JSE može da se sastaje sa sudskim osobljem. Pravni referenti EULEX-a treba posebno da usredsrede svoju pažnju na osoblje registra.

e. pregled sudskih dosijea

EULEX sudija može da izabere dosijee (krivični ili građanski) iz suda i proveriti ove dosijee u vezi:

- njihove osnove za raspodelu / praksu;
- kašnjenja u njihovom napretku;
- vraćanja;
- upisa u CMIS;
- usklađenosti sa zakonom;
- usklađenosti sa najboljim evropskim praksama;

- usklađenosti sa preporukama EULEX-a;
i da razgovara o nalazima, ako je potrebno, sa lokalnim sudijama.

f. prisustvovanje sudskim sednicama

Oosblje JSE može da prisustvuje sednici. Savetuje se da se prisustvo dogovori sa lokalnim sudijom unapred i da se izbegnu neočekivane posete, kako se lokalni sudija ne bi osećao nadziran ili kontrolisan prisustvom EULEX-a.

g. pomaganje u istraživanju

Oosblje JSE može da pomaže domaćim sudijama u pravnom istraživanju i u nabavljanju literature i međunarodnim konvencijama ili standardima.

h. pomoć u kompilaciji sudske prakse

EULEX sudije mogu da pomognu domaćem pravosuđu u pripremanju komentara zakona i zakonika kao i kolektivne baze podataka o sudskoj praksi.

i. pomaganje u obuci

EULEX sudije mogu da doprinesu, u okviru njihovih aktivnosti praćenja u relevantnoj obuci koju organizuju nadležni akteri (kao što su SSK, SIK, OEBS, USAID itd)

j. regionalne profesionalne obuke

Prema pravnim problemima koji su već najčešće otkriveni u radu mentorisanih kolega, i da bi se izbegla neslaganja i ponavljanje rada na mentorskim aktivnostima, mogu da se organizuju i održavaju posebni sastanci povodom određenih pravnih pitanjima na regionalnom nivou. Ovi sastanci bi bili organizovani od strane regionalnih kolektiva, kroz model koji se koristi u redovnim 'obukama u službi' za međunarodno osoblje: nekoliko kratkih prezentacija, u izvođenju međunarodnog osoblja, u vezi specifičnih tehničkih i tematskih oblasti u okviru interaktivnog pristupa, koji uključuje sve regionalne mentorisane kolege, na jednodnevoj osnovi. Učešće bi bilo snažno podstaknuto unapred.

k. sastanak sa advokatskom komorom kosova

Ovo bi omogućilo EULEX sudijama da se bolje upoznaju sa problemima i poteškoćama sa kojima se suočavaju advokati. Takođe, to bi pokazalo moguće izazove u vezi odnosa između kosovskih sudija i advokata.

4. SAVETOVANJE

Ukoliko nadgledanjem i praćenjem nije eliminisan odgovarajući problem, u smislu da se prekršaji ili strukturalna nefunkcionisanja i dalje dešavaju, poslednji korak koji će EULEX sudije preduzeti je savetovanje.

Savetovanje je formalan i službeni položaj koji EULEX sudije kolektivno imaju u Skupštini EULEX sudija a usmereno je relevantnim i nadležnim organima. Savetovanje ima svrhu da pruži profesionalne savete nadležnim organima (SSK, Predsednicima sudova, sudijama Vrhovnog suda,) o svakom specifičnom pitanju koje nastane iz iskustva nadgledanja i praćenja

Savetovanje je usmereno odgovarajućim institucijama a ne kolegama pojedinačno

Savetovanje pruža kosovskim učesnicima potreban uvid kako bi intervenisali u onim oblastima pravosudnog sistema gde je potrebna primena opšteg i strukturalnog poboljšanja za celi sudski sistem a koja se ne može izvesti samo aktivnostima nadgledanja EULEX sudija pojedinačno.

5. SISTEM IZVEŠTAVANJA O MMA-U

EULEX sudije se savetuju da izveštavaju o MMA aktivnostima, prema sledećoj proceduri:

- 1) EULEX sudije će proveriti rokove i prioritete u akcionim katalozima MMA i odgovarajućim rokovima / radnom planu
- 2) EULEX sudije će podnositi izveštaj o svakom zaključku iz Informacionog Sistema Programske kancelarije jednom mesečno, preko određenih izvestilaca u svakom kolektivu EULEX-a u Okružnim sudovima.

6. Trenutna faza MMA

Od novembra 2009 god, počela je MMA faza II . To je 18. mesečni program. JSE je postavila 10 zaključaka u akcionom katalogu MMA. Pored toga, postoji vremenski okvir akcionog dokumenta MMA koji fiksira različite rokove za zaključke.

Prema definisanim zaključcima, JSE treba da se usredsredi u narednih 18 meseci, od novembra 2009, na sledećih 10 tačaka sa svojim MMA aktivnostima:

1. Nezavisnost sudstva
2. CMIS
3. Sistem raspodele predmeta
4. Poboljšanje kosovskog pravosuđa u sudovima
5. Predmeti teških krivičnih dela
6. Nacionalni/međunarodni nalozi za hapšenje
7. Sudski pritvor
8. Sudsko nedolično ponašanje
9. Odluke građanskog suda
10. Suspendovani predmeti i imovinski predmeti

Od septembra 2010 god, 10 gore navedenih tačaka će biti dodatno podeljeno na četiri proizvoda:

- 1 Proizvod 1: Sudska uprava
- 2 Proizvod 2: Nezavisnost sudstva
- 3 Proizvod 3: MMA u krivičnim predmetima
- 4 Proizvod 4: MMA u građanskim predmetima

Aneks: predloga i saveta JSE od avgusta 2010 god:

I. Predlozi koje je dala Programaska Kancelarija EULEX –a jul 2009

U julu 2009, prvi prva ocena kosovskog pravosuđa je finalizirana i analizirana u šestomesečnom izveštaju Programskoe kancelarije, u okviru kojeg je lista od 11 predloga upućena kosovskom pravosuđu a 4 direktno upućeni kosovskim sudijama:

- **EULEX predlog JC/2/2009**

Cilj: SSK i kosovske sudije

(1) Ukinuti pravni osnov za ponovna suđenja, (2) SSK da izda smernice kojima drugostepene sudije ukidaju nadležnosti građanskih predmeta predstavljanjem značajnog obrazloženja, (3) EULEX sudije da uspostave model redovnog razmatranja između sudija parničara EULEX-a i kosovskih sudija parničara da se uspostavi platforma za pravne rasprave, koje uključuju između ostalih pitanje ponovljenih suđenja

- **EULEX predlog JC/3/2009**

Cilj: SSK, TSK, i Predsednik sudova

- 2) Unaprediti reintegraciju i zastupljenost manjinskih zajednica u sistem kosovskog pravosuđa
- 3) Obezbediti snažnu posvećenost polno uravnoteženoj politici

- **EULEX predlog JC/9/2009**

Cilj : SSK, Predsednik sudova, kosovske sudije i Udruženje kosovskih sudija
Poboljšati službom orijentisan i integrisani pristup SSK prema Sudovima Kosova

- **EULEX predlog JC/11/2009**

Cilj: SSK, TSK, kosovske sudije i kosovski tužioci

Poboljšati efikasne primene mera zaštite svedoka u zločinima koji uključuju ranjive svedoke i teška krivična dela

II. Predlozi EULEX sudija

Skupština EULEX sudija je usvojila do sada sedam predloga upućenih ili Sudskom Savetu Kosova (3) ili sudovima (4), koji su kosovskom pravosuđu predstavljeni na albanskom i srpskom jeziku.

- 23. oktobar 2008: (usvojen na 2. Skupštini EU sudija). Predlog SSK-u u vezi sistema raspodele predmeta u sudovima na Kosovu.

- 10 avgust 2009: (usvojen na 6. Skupštini EU sudija). Predlog SSK u vezi podele Službenog lista u sudovima na Kosovu.

- 23 septembar 2009: (usvojen na 7. Skupštini EU sudija). Predlog sudovima na Kosovu u vezi rešavanja izvršnih predmeta nakon žalbe.
- 23 septembar 2009: (usvojen na 7. Skupštini EU sudija). Predlog sudovima o dostupnosti sudova.
- 9 decembar 2009: (usvojen na 8. Skupštini EU sudija). Predlog sudovima na Kosovu o uspostavljanju sistema registracije, ocenjivanja i dostavljanja žalbi u krivičnim predmetima u skladu sa Članom 407. 408 i 409 stav 1 Zakona o krivičnom postupku Kosova (ZKPK)
- 9 decembar 2009: (usvojen na 8. Skupštini EU sudija). Predlog sudovima na Kosovu o uspostavljanju pravilnog sistema raspodele predmeta.
- 9 decembar 2009: (usvojen na 8. Skupštini EU sudija). Predlog Sudskom Savetu Kosova o različitim sredstvima za jačanje i zaštitu nezavisnosti sudstva.